

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 87/2020
11.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца Сечајна маса „ТРАНСПЕТРОЛ“ д.о.о. у стечају Сечањ, Партизански пут бб, чији је пуномоћник Здравко Ћосић, адвокат у ..., против туженог „ПРОТЕИН“ д.о.о. Торак, улица Хорја Клошка и Кришан 111, чији је пуномоћник Срђан Табачки, адвокат у ..., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији туженог која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда бПж 3494/19 од 06.11.2019.године, у седници већа одржаној 11.06.2020.године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Привредног апелационог суда бПж 3494/19 од 06.11.2019.године и предмет се враћа Привредном апелационом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Зрењанину П 159/18 од 20.03.2019.године у спору тужиоца Сечајна маса „Транспетрол“ д.о.о. у стечају Сечањ против туженог ДОО „Протеин“ за производњу, трговину и услуге Торак, одбијен је тужбени захтев којим тужилац Сечајна маса „Транспетрол“ д.о.о. у стечају Сечањ тражи да се обавезе тужени да тужиоцу плати 4.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.06.2011.године до исплате и обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка.

Привредни апелациони суд је донео пресуду бПж 3494/19 дана 06.11.2019.године, у парници очигледно погрешно означеног тужиоца „Транспетрол“ д.о.о. у стечају Сечањ, против туженог „Протеин“ д.о.о. Торак, којом је преиначио пресуду Привредног суда у Зрењанину П 159/18 од 20.03.2019.године и пресудио тако што је усвојио тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се тужени обавезе на исплату главног дуга у износу од 4.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.06.2011.године до исплате, обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 621.700,00 динара и да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 139.600,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде је тужени изјавио дозвољену и благовремену ревизију којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка учињене у поступку пред другостепеним судом, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... и 18/2020, у даљем тексту - ЗПП) и нашао да је побијана пресуда донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. и 4. ЗПП, на коју основано ревидент указује у ревизији.

Према разлозима првостепене пресуде, првостепени суд је одбио тужбени захтев по основу зајма, на основу закључка да је уговор о зајму кога су парничне странке закључиле фиктиван, без праве намере да тужилац туженом да зајам, да уговор о зајму никада није реализован, нити је тужилац туженом извршио новчану позајмицу. Овај закључак је првостепени суд извео на основу утврђења да је тужилац туженом износ од 4.000.000,00 динара уплатио 21.06.2010.године по налогу за пренос средстава под шифром 221-промет роба и услуга-финална потрошња, као основном плаћања, коју уплату је у својој књиговодственој евиденцији евидентирао као плаћање рачуна према туженом као добављачу. Након што су констатовали да та уплата није праћена рачунима, странке су се почетком 2001.године договориле да уговор о зајму сачине са датумом 20.06.2010.године, ради покрића наведене преплате. Тужилац је потом прекњижио износ од 4.000.000,00 динара на начин да га је евидентирао као задужење туженог по краткорочном зајму, док тужени никада тај износ није књижио као краткорочни зајам, већ на конту обавезе за аванс. Такво утврђење и закључке о доказаности битних чињеница је првостепени суд засновао на оцени изведених доказа-исказа АА, бившег директора тужиоца и заступника туженог ББ, налаза вештака економско-финансијске струке Јелице Вуколић и Марице Шијан, при чему је прихватио налаз вештака Јелице Вуколић, а оценио да међу налазима вештака нема битнијих разлика, и документације наведене у првостепеној пресуди.

Супротно томе, другостепени суд из налаза и мишљења вештака Марице Шијан утврђује чињенице да је уплату од 4.000.000,00 динара од 21.06.2010.године тужилац најпре књижио као уплату туженом за промет роба и услуга, али да је истог дана прекњижио као уплату по основу краткорочног зајма, да тужени исту уплату књижи као уплату тужиоца за промет роба и услуга, али почетно стање 01.01.2011.године коригује за ту уплату коју више не књижи по наведеном основу, па закључује да се не види где је „нестао“ износ уплате од 4.000.000,00 динара и код таквог стања ствари, код чињенице да уговор о зајму, потписан од стране за то овлашћених лица, носи датум 20.06.2010.године и гласи на износ од 4.000.000,00 динара који је тужилац као зајмодавац требало да уплати туженом као зајмопримцу, и да тужилац јесте означени износ следећег дана уплатио на рачун туженог, закључује да су испуњени услови за важење уговора о зајму, да он јесте закључен и да су новчана средства пласирана зајмопримцу. На основу тога другостепени суд закључује да тужиоцу припада утужени износ, јер је као зајмодавац предао у својину туженом као зајмопримцу уговорену количину новца, а тужени се обавезао да примљени износ врати, што није учинио.

Како се другостепена одлука заснива на другачије утврђеним чињеницама од оних које је као битне утврдио првостепени суд, и то оценом налаза вештака Марице Шијан, на коме првостепени суд није директно засновао утврђење битних чињеница, (већ је прихватио налаз вештака Јелице Вуколић, а оценио да се налази вештака не разликују битно), на основу којих је другостепени суд закључио да тужилац јесте предао туженом у својину уговорену количину новца на име зајма, а да се тужени уговором који међу странкама производи правно дејство обавезао да примљени износ врати, произилази да је другостепени суд без отварања расправе утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди и на основу тога преиначио првостепену пресуду, противно одредби члана 394. став 1. тачка 1. и одредби члана 383. став 1. тачка 4. ЗПП. Тиме је другостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, која јесте од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

То је разлог због кога је другостепена пресуда укинута и предмет враћен том суду на поновно суђење, по одредби члана 415. став 1. ЗПП. Приликом поновног суђења, другостепени суд ће водити рачуна о напред указаном, односно да чињенично стање другачије него што је у првостепеној пресуди може утврдити само на основу расправе пред другостепеним судом, при чему сагласно члану 8. ЗПП по свом уверењу одлучује које ће чињенице да узме као доказане на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка. Наиме, стоје и ревизијски разлози да је другостепени суд, код оцене правилности утврђења чињеничног стања од стране првостепеног суда и утврђења битних чињеница, мимо отворене расправе пред другостепеним судом, доказе изведене пред првостепеним судом ценио селективно.

Тужбени захтев је тужилац засновао на тврдњи да су парничне странке закључиле уговор о зајму, на основу кога је тужилац туженом, као зајмодавац зајмопримцу, пренео уговорени износ зајма од 4.000.000,00 динара 21.06.2010.године, кога тужени није вратио. Наводи тужбе су оспорени од стране туженог, оспоравањем да су парничне странке имале стварну вољу да закључе уговор о зајму, и да је по том основу тужилац туженом уплатио предметни новчани износ. Стога је битна чињеница да ли су парничне странке закључиле уговор о зајму којим се тужилац обавезао да туженом преда у својину количину новца који је предмет тужбеног захтева, а тужени да тужиоцу врати исту количину новца, као што су констатовали писменом за кога тужени наводи и истиче доказе да је закључен почетком 2011.године ретроактивно, а не 20.06.2010.године како је то у писмену о уговору о зајму назначено, и то ради покривања уплате од 4.000.000,00 динара за робу, без одговарајуће фактуре. Постојање облигационоправног основа тужбеног захтева свакако се не доказује само сачињеним писменом о закључењу уговора о зајму, када је спорна права воља уговорних страна и околности под којима је писмено сачињено, већ у том правцу треба ценити и све остале предложене и изведене доказе пред првостепеним судом, што је другостепени суд пропустио да учини на расправи, пред другостепеним судом, у складу са одредбама члана 383. став 4. и 394. став 1. тачка 1. ЗПП.

У поновљеном поступку, приликом доношења другостепене одлуке, другостепени суд ће водити рачуна и о томе да је тужилац у овој парници Стечајна маса „Транспетрол“ д.о.о. у стечају Сечањ, а не како је означено у уводу побијане другостепене пресуде - „Транспетрол“ д.о.о. у стечају Сечањ. Надаље, усвајајућа изрека пресуде, према одредби члана 355. став 4. ЗПП, треба да садржи одлуку суда о

усвајању тужбеног захтева који се тиче главне ствари и споредних тражења, али не као констатацију, већ тако да гласи на одређену обавезу туженог према тужиоцу.

Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић